

علی لاریجانی در گفت‌وگوی ۴ ساعته در کلاب‌هاوس

نه موفق شد رابطه‌اش با حزب‌اللهی‌ها را ترمیم کند، نه باب دل اصلاح‌طلبان حرف زد

« هویت» یابی نافرجام لاریجانی

فرهیختگان |جلوس تقریبی بی‌دردسر بر صندلی ریاست مجلس آن‌هم در رقابت با فردی که ۴ سال ریاست مجلس پیشین را برعهده داشت؛ مدیریت ۳مجلس با شیوه دلخواه وهادیات به مسیر دلخواه، نقل‌های مکتوب حساب‌شده و حتی پاسخ‌های فی‌البداهه‌اش به‌ویژه در عصر روز یکشنبه ۱۵ بهمن ۱۳۹۱ خطاب به محمود احمدی‌نژاد که در واکنش به یک افشاجاری علیه‌خاندانش گفت «خوب شد شما که مرتب در جامعه «بگم‌بگم» راه انداخته‌اید این فیلم را پخش کردید و حرف‌تان را زدید تا مردم شخصیت شما را بیشتر بشناسند، همه‌وهمه حکایت از شخصیت پیچیده سومین فرزندمیرزاهاشمی‌آملی داشت. او مرموزترین وسیاستمدارترین میان برادران لاریجانی است و اگر صادق، فاضل و محدودنود نبودن، سیاست‌ورزی او چهره‌ای به‌مراتب بهتر از علی لاریجانی در افکارعمومی نقش می‌بست. شاید بتوان پذیرفت اعمال صادق، فاضل و محدوداجودارتباطی به علی لاریجانی ندارد اما قماری که او با تمام حیثیتش برسر حسن روحانی کرد، جای هر توجیهی‌ی راوی لاریجانی می‌بندد. این شخصیت پیچیده و مرموز را، پنجشنبه‌شب یک برنامه شبکه اجتماعی که بر پایه گفت‌وگوی صوتی است، از بین برد. لاریجانی ۶۴ساله دو شب پیش در کلاب‌هاوس حاضر شد تا به سوالات ده‌ها خبرنگار و کارشناس در موضوعات مختلف پاسخ دهد. تصور از این گفت‌وگوی لاریجانی-صرف‌نظر از ایراداتش-محتوایی در سطح‌نطق پس از ثبت‌نام در انتخابات ریاست‌جمهوری و یا حداقل در اندازه توثیبت‌هایی معنادارش بود اما چنین نبود تا رفته‌رفته نقاطضعف علی لاریجانی به نمایش درآید. او اگرچه ۱۲سال بدون هیچ مانع قابل‌توجهی رئیس مجلس بود اما جنس سیاست‌ورزی در مجلس مبتنی بر لابی است و او یک لابی‌باز کارکشته‌است اما زمین انتخابات ریاست‌جمهوری، فرصت لابی را به او نمی‌دهد و لاریجانی باید بتواند با مردم صریح سخن بگوید. این دقیقاًپاشنه‌آشیللی است که لاریجانی در ۱۲سالی که مجلس را نیز دراختیار داشت، نتوانست راهی برای آن پیدا کند و تقریباً جز در درون ساختار قدرت، حرفی برای گفتن نداشت. در گفت‌وگوی کلاب‌هاوسی، محدودیت‌های لاریجانی یک‌به‌یک خود را به نمایش گذاشت. او در این برنامه تقریباً ۴ساعته نشان داد آن پیچیدگی‌ها برای لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی بود و علی لاریجانی به‌عنوان یک کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری، فاقدحداقل پیچیدگی‌هایی است که حسن روحانی در سال ۹۲ آن را به نمایش گذاشت و نتوانست اصلاح‌طلبان را مجاب به کنار زدن عارف و حمایت از خودش بکند. مساله دوم علی لاریجانی، سابقه روشنی است که او به‌همراه خود دارد. او به‌خوبی می‌داندحمایت اکثریت اصولگرایان را به‌همراه نتواند داشت، احتمالاً در جریان اصلاح‌طلب نیز فرش قرمزى برایش تا پس از منازرات پهن نشده‌است، بنابراین برای تبدیل شدن به یک کاندیدای جدی، لازم است بتواند فعالانه قشر خاکستری را جذب کند اما مشکل لاریجانی دقیقاً

در همین نقطه شکل می‌گیرد. سوابق لاریجانی به گونه‌ای نیست که او به‌سادگی بتواند چنین کاری را بکند. لاریجانی هرچند تمایل ندارد کسی آن سوابق را بنیش قبر کند اما نمی‌تواند هم به‌سادگی از آنها اعلام برائت کند. او ۱۶سال پیش یک کاندیدای اصولگرا در تقابل با اصلاح‌طلبان بود و معتقد بود با استفاده از صداوسیما باعث شکست اصلاح‌طلبان در انتخابات مجلس هفتم و شورای دوم شهر تهران و چهره‌سازی از محمود احمدی‌نژاد و محمدباقر قالیباف شده‌است. در سال ۱۴۰۰، او قطعاًچنین دیدگاهی ندارد و این تغییر را نیز با حرکت جوهری ملادردار توجیه می‌کند اما بدنه‌ای که قرار است لاریجانی رای آنها را کسب کند، قرار نیست به این سادگی اقناع شوند. لاریجانی در کلاب‌هاوس تا حدودی تلاش کرد با موضع‌گیری علیه برنامه هویت که در سال ۷۵ علیه برخی نویسندگان و روشنفکران ساخته شد و

گفت‌وگو

گفت‌وگوی کلاب‌هاوسی علی لاریجانی، رئیس سابق مجلس شورای اسلامی تا حدودی نتوانست او را از قالیبی که در بیش از یک‌دهه گذشته برای خود ساخته بود، بیرون بکشد. «فرهیختگان» درباره این گفت‌وگو با ناصر ایمانی، کارشناس مسائل سیاسی گفت‌وگو کرده‌تا به بررسی وتحلیل نقطه‌نظرات علی لاریجانی کاندیدای سیزدهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری بپردازد. او با اشاره به مواضع سیاسی و سیاست‌خارجی لاریجانی او را یک فرد معمولی توصیف کرد که حق ندارد خود را نارسایی و ناکارآمدی‌ها، بدون تقصیر جلوه دهد؛ مشروح این گفت‌وگو در ادامه آمده‌است.

۱۱۱

لاریجانی در کلاب‌هاوس، ۴ ساعت حضور داشت و به سوالات مختلف پاسخ داد.ن
برخلاف تصور و روز ثبت‌نام انتخابات و توثیبت‌های پیچیده است که بقیه آقایان هم دارند.
شما حتی اگر لاریجانی چندان موفق نبود. تحلیل شما از سخنان لاریجانی چیست؟

من فکر می‌کنم کسانی که انتظار مواضع ویژه‌ای ازسوی لاریجانی داشتند باید در این زمینه تجدیدنظر کنند؛ چرا که اشتباه کردند. لاریجانی نمی‌تواند و اعتقاد ندارد که باید یک مواضع او آنگار دبرای انتخابات ریاست‌جمهوری علیه جمهوری اسلامی و نظام داشته باشد. او انتقادهایی به یک‌سری عملکردها در سال‌های گذشته دارد و این چیزی است که بقیه آقایان هم دارند. شما حتی اگر از مقام‌مظ‌هربری هم بپرسید که آیا انتقادی نسبت به برخی عملکردها و حتی تصمیمات نظام طی سال‌های گذشته دارید، مسلمانمی‌گویندبله‌داریم، کم‌اینکه در صحبت‌های خود نیز مرتباً این مباحث را تکرار می‌کنند.

این درحالی‌است که برخی انتظار داشتند لاریجانی در چهره یک نیمه‌ایوزسیبون نظام ظاهر شود، اما او قطعاً این چهره را نمی‌تواند بگیرد. او نمی‌خواهد این چهره را داشته باشد، البته این به جایگاه تاریخی ایشان ارتباطی ندارد، بلکه اساساً به شخص علی لاریجانی نمی‌خورد که اینچنین موضع‌گیری کند.

سیاست

۲

زیرا وی به‌جز پنجشنبه‌شب در یک دهه گذشته هیچ‌گاه علنی سعی نکرده است عملکرد برادرانش را نقد کند. از نظر آنها، لاریجانی اگرچه سعی کرد اما نتوانست درباره صداوسیما، مخاطبان کلاب‌هاوس را قانع کند.

لاریجانی برخلاف تصور، نتوانست در نقطه‌ای بایستد که اصلاح‌طلبان گمان کنند او می‌تواند کاندیدای نهایی این جناح سیاسی شود. اصلاح‌طلبان از سخنان لاریجانی در کلاب‌هاوس ناامید شدند و به این سخنان واکنش‌های منفی نشان دادند. به‌عنوان مثال حمیدرضا جلابی‌پور، عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت طی یادداشتی تلگرامی درمورد لاریجانی نوشت: «۴۰سال تجربه کاری لاریجانی و چهارساعت بحث دیشب او نشان می‌دهد او قادر نیست همکاران شایسته و کارآمدی را به کار گیرد و به مردم معرفی کند، همچنان که قبلاً این کار را نکرد. او در این گفت‌وگو به‌صورت یک نامزد «ویژه» ظاهر نشد و «زیر متوسط» بود.»

همراهی لاریجانی با دولت روحانی در رخداد‌های مهم یکی دیگر از پاشنه‌آشیل‌های وی در گفت‌وگوی ۴ساعته بود. لاریجانی در این موارد به‌جای دفاع از عملکرد خویش صرفاً سعی کرد توجیه‌گری کند و پاسخ‌هایی ناقص بدهد. او درمورد حوادث آبان ۹۸

نتوانست پاسخ‌قانع‌کننده‌ای بدهد و صرفاً گفت چون استیضاح رحمانی‌فضلی وزیر کشور در آن زمان صلاح نبود خیلی‌ها امضایشان را پس گرفتند، آقایان خودشان باید پاسخگوی انتقادهای اعتراضات ۹۸ باشند.نداشتن برنامه راهبردی برای اداره کشور با استفاده از ظرفیت‌های داخلی، یکی دیگر از نکات مهم گفت‌وگوی کلاب‌هاوسی لاریجانی بود. وی در این گفت‌وگو نشان داد راه نجات کشور از مشکلات را در عرصه سیاست‌خارجه و برقراری یک تفاهم جدید می‌داند. از این منظر می‌توان گفت لاریجانی ۱۴۰۰ همان حسن روحانی در سال ۹۲ است که هیچ ایده مشخصی برای اداره کشور ندارد و تنها به‌دنبال حل مشکلات از طریق سیاست‌خارجه است. اما روحانی یک تفاوت جدی با لاریجانی دارد؛ اگرچه او نیز ارتباط چندانی با مردم نداشت و در آداب و سلوک شبیه رئیس مجلس بود، اما با سیاست‌ورزی در افکارعمومی این گزاره را جا انداخت که او منتقد جدی وضع موجود است و این شانس را داشت که به موضوع هسته‌ای به‌عنوان ریشه بحران‌ها تکیه کند. نه لاریجانی در نخستین گفت‌وگویش چنین کرد و نه مساله هسته‌ای و سیاست‌خارجی موضوع تازه‌ای است که بتوان با آن رای جذب کرد. لاریجانی آتقدّر از فضا دور است که حتی سخانش برای بدنه طرفدارش جذابیت ندارد.

درمجموع می‌توان گفت واکنش‌های منفی کاربران فضای مجازی به گفت‌وگوی لاریجانی در این دور روز نشان می‌دهد که مردم هنوز هم لاریجانی را نه با سخانش در کلاب‌هاوس که با ۶سال همراهی‌اش با دولت روحانی می‌سنجند. او اگر قصد حضور جدی دارد، باید این مرزها را پررنگ‌تر کند و امیدوار به پاک‌شدن حافظه تلایخی مردم باشد.

ناصر ایمانی، تحلیلگر مسائل سیاسی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

لاریجانی نمی‌تواند آوانگارد شود

تقریباًبا انتقادهایی همین مطالب‌راییان خواهند کرد.چهره لاریجانی نیز چهره داخل نظام است نه بر نظام. بنابراین همین مواضع را باید از ایشان انتظار داشت.

لاریجانی نه تنها از برجام دفاع کرد بلکه تاکید داشت اتفاقاً باید به کسی که در ۲۰ دقیقه برجام را تصویب کرده حتماً رای داد!
او طبیعتاً از برجام دفاع می‌کند، کم‌اینکه خیلی از شخصیت‌ها از اساس برجام دفاع می‌کنند اما اشتباهات داخل برجام با اینکه برجام خوب اجرا نشد، بحث دیگری است. نسبت به برجام توقعات بیش از اندازه و خارج از واقعیت‌های موجود توسط دولت روحانی مطرح شد ولی اساس برجام که توافق با خار ج باشد به این معنا که تحریم‌ها برداشته شود مورد اتفاق بسیاری از چهره‌های نظام است. اکنون هم همین‌طور است اما تصویب ۲۰ دقیقه‌ای از مواردی است که اختلاف‌نظر دارد که آیا ۲۰ دقیقه معلول ماه‌ها مذاکره بود یا خیر؟ منتقدان لاریجانی چنین اعتقادی ندارند و حداقل فکر می‌کنند به‌لحاظ شکلی و ظاهری ای کاش این مذاکرات در عرض ۲۰ دقیقه تمام نمی‌شد و مدت زمانی طول می‌کشید تا این چهره از جمهوری اسلامی ایران در ذهن خارج ایجاد نشود که ایران آتقدّر تعجیل داشت که ظرف ۲۰ دقیقه برجام را تصویب کرد.

با وجود این مواضع اخیر او در کلاب‌هاوس می‌توان گفت مزیت لاریجانی سیاست‌خارجی ایشان است؟

ما به‌طور کلی از لاریجانی به‌عنوان چهره‌انقلابی، معتقدبه‌بیاننی نظام و انقلاب انتظار داریم که او می‌تواند از برخی سیاست‌های اجرایشده

در خصوص دورانی که خودش دبیر شورای عالی امنیت ملی بود و پرونده هسته‌ای را پیش می‌برد، چه در دوران سعید جلیلی و چه در دوران ظریف و انعقاد برجام، انفعالی عمل نکرد و طرف مقابل را با جزئیاتی که حتی درباره شماره قطعنامه‌ها و محتوای آن می‌داد، در موضع ضعف قرار می‌داد. لاریجانی در شرایطی می‌تواند از این مزیت بهره‌برداری کند که سایر کاندیداها هم ناچار شوند در زمین او بازی کنند و گفت‌مان اصلی انتخابات به دوگانه «مذاکره-تحریر» محدود شود؛ اما اگر کاندیدا‌های دیگر در دام لاریجانی نیفتند و گفتمان انتخابات را به‌جای سیاست‌خارجی، حول «عدالت»، «کارآمدی» و «فساد» تعریف کنند، لاریجانی به‌واسطه نا کارآمدی خودش در مجلس و محکومیت برادرانش در افکارعمومی در دوحوزه عدالت و فساد، زمین وسیعی برای بازی نخواهد داشت. علاوه‌بر او، اسحاق جهانگیری معاون اول دولت روحانی نیز در هر ۳مورد اشاره‌شده با توجه به عملکرد خودش و فساد اقتصادی برادرش، فرصت تحرک ویژه‌ای نخواهد داشت.

واکنش‌ها به گفت‌وگوی معمولی

برای علی لاریجانی که در دوران مسئولیتش بسیار کم با مردم و افکارعمومی گفت‌وگویی به این شکل داشته، کمی سخت‌است در عرض یک‌ماه مانده به انتخابات با کمک شبکه‌های اجتماعی و کلیپ‌های جذاب بتواند ذهنیت جامعه را تغییر دهد. لاریجانی استاد فلسفه و سخنور اما گفت‌وگوی ۴ساعته وی با خبرنگاران در کلاب‌هاوس نشان داد در پاسخگویی به سوالات سخت، ناتوان است. حضور رئیس پیشین مجلس شورای اسلامی در کلاب‌هاوس ثابت کرد برخلاف تبلیغات وسیع تیم رسانه‌ای وی در این روزها، لاریجانی به‌دلیل عدم شناخت درست از جامعه و مردم عادی نمی‌تواند بخش مهم و قابل‌توجهی از افکارعمومی را با خود همراه کند. برخلاف تصور کمپین لاریجانی، این گفت‌وگوه تنها آورده‌ای برای لاریجانی نداشت که برخی کلیشه‌های مثبت درباره او نیز از اذهان زدود. پس از این گفت‌وگو در فضای مجازی، بحث‌های قابل‌توجهی درباره این گفت‌وگو درگرفت. جدا از اینکه بخشی از انتقادها به سوال خبرنگاران بود که چگونه در شرایطی که مساله نخست کشور اقتصاد است اما آنها به‌صورت جدی از لاریجانی درباره برنامه اقتصادی او بیاموزن فساد، بیکاری، معیشت، تورم و… نرسیدند، عمده واکنش‌ها به پاسخ‌های علی لاریجانی بود. از نظر کاربران مجازی، چالش‌ی‌ترین بخش گفت‌وگوی پنجشنبه‌شب برای رئیس پیشین مجلس به سوالات از او درمورد برادرانش مربوط است که لاریجانی تمام تلاش را کرد تا حساب عملکرد آنها را به‌ویژه در قوه‌قضائیه از خودش جدا کند، اما نحوه پاسخگویی او به سوالات مخاطبان و عصبانیت‌های وی از تکرر پرسش بیاموز خانواده‌اش که با واکنش منفی سوال کنندگان روبرو شد، نشان داد میان مخاطبان پنجشنبه‌شب کلاب‌هاوس به‌لحاظ ماهوی هیچ فرقی بین علی لاریجانی و برادرانش وجود ندارد،

در اینجا وجود دارد؛ برخی اصلاح‌طلبان همانند جریان کارگزاران معتقدند لاریجانی اگر رئیس‌جمهور شود می‌تواند بخشی از خواسته‌های آنها را محقق کند، برخی اصلاح‌طلبان این اعتقاد را ندارند ولی به‌خاطر اینکه رقیب لاریجانی‌رای‌نیارود، به لاریجانی اقبال نشان می‌دهند. یعنی می‌گویند ممکن است هیچ‌یک از مواضع لاریجانی را قبول نداشته باشیم، ولی از مواضع رقیب وی به‌مراتب بیشتر نگران هستیم، به همین دلیل معتقدند اگر قرار است از بین این دو نفر یکی رای بیارود بهتر است آن یک نفر لاریجانی باشد، لذا از این باب ممکن است تا حدودی به لاریجانی اقبال کنند، نه اینکه لاریجانی را قبول داشته باشند.

روحانی سال ۹۲ بهتر نتوانست اصلاح‌طلبان را جذب کند
این موضوع در سال ۹۲ درباره روحانی هم بود اما با این تفاوت که قابلیت جذب روحانی را زیاد می‌دانستند، اما لاریجانی را کمتر قابل جذب به اصلاح‌طلبان می‌دانند و این احتمال درباره او ضعیف‌تر است.

فکر می‌کنند لاریجانی هسته سیاست‌خارجی روحانی را حفظ می‌کند

البته شاید نقطه قوت لاریجانی هم مثل روحانی این باشد که حل مساله را از طریق بین الملل دنبال می‌کند و شاید اصلاح‌طلبان این رویکرد را پس‌ندند.

تصور عمومی بر این است اگر رئیسی، رئیس‌جمهور شود در زمینه سیاست‌خارجی وحل مشکلاتخارجی، ایران فعال نیست ولاریجانی فعال‌تر از رئیسی است. این تصویر را نمی‌خواهم بیان کنم چقدر درست یا غلط است، ممکن است برعکس باشد. باید به این نکته توجه داشت که اصلاح‌طلبان سیاست‌خارجی‌رانه‌برای حل مشکلات مردم بلکه برای اهداف دیگری می‌خواهند و در عین حال اعتقاد دارند لاریجانی در این زمینه‌فعال‌تر است و فکر می‌کنند چنانچه لاریجانی رئیس‌جمهور شود، هسته اصلی دیپلماسی سیاست‌خارجی ایران باقی می‌ماند، درحالی‌که اگر رئیسی بیاید این هسته را تغییر می‌دهد.

^[1]
^[2]